

hed. Og hvis de overskrides, har vi jo myndigheder, der kan behandle det, både Folketingets Ombudsmand og det almindelige domstolssystem.

Man skal jo passe på ikke at skabe det indtryk, at borgerne er fuldstændig retsløse, når det drejer sig om de funktioner, vi lovgiver om her i Folketinget, og hvor vi både på miljøområdet, på skatteområdet og på arbejdsmiljøområdet, på en række områder, altså ønsker, at de, der er omfattet af lovgivningen, også overholder den, og at der er mulighed for at kontrollere det.

Om man skulle gå videre i en regulering af det område, har vi jo haft et sagkyndigt udvalg til at vurdere, det såkaldte Bent Christensen-udvalg, som nåede frem til, at ud over den regulering, der allerede er i forvaltningsloven og de almindelige bestemmelser i øvrigt, er der ikke noget behov for det. Og det har regeringen altså taget til sig og sagt, at så er det en vurdering af, hvorvidt man overhovedet skal have adgang til at lave tvangsindgreb uden om retsplejelovens almindelige bestemmelser, vi skal være optaget af, og det er regeringen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen det bliver ikke i dag, vi bliver enige med justitsministeren om myndighedsudøvelsen, og så må vi jo bare opfordre endnu flere borgere til at komme med enkelt eksempler.

Der er jo ikke nogen regler, som giver en retsgaranti, når man skal kontrolleres for så det ene og så det andet. Og hvis vi sammenligner med politiets forhold til retsplejeloven, er det jo sådan, at politiet skal iagttage masser af regler, når det drejer sig om rockere, røvere og rov-mordere, men de forvaltningsmyndigheder, der kommer for at se på småpjet, skal overhovedet ikke iagttage de samme regler, og det er det, vi vil have gjort noget ved.

Men det, der har kaldt mig på talerstolen, er det, hr. Tom Behnke nu har nævnt et par gange, nemlig spørgsmålet om retssikkerheden i kommunerne, der hovedsagelig styres, som hr. Tom Behnke sagde, af Venstre og Socialdemokratiet, for der skal ikke være nogen tvivl om Venstres holdning:

Rettsikkerheden skal selvfølgelig være den samme i staten, amtskommunerne og kommunerne. Det skal der ikke være nogen tvivl om. Og det var også firkløverregeringen, der i sin tid gennemførte, at forvaltningsloven skal gæl-

de for kommunerne, og Venstre var medvirkende til, at ombudsmandsloven også skal gælde for kommunerne.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 11:

Forslag til folketingsbeslutning om en mere effektiv afsoning i fængsler og arresthuse og oprettelse af fængsler for stærke fanger.

Af Birthe Rønn Hornbech (V), Bendt Bendtsen (KF) og Sonja Albrink (CD) m.fl. (Fremsat 20/10 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Det er nu fjerde gang, vi bliver præsenteret for dette omfangsrige beslutningsforslag, og jeg må desværre sige, at det ikke er blevet bedre af den grund.

Jeg vil derfor ikke trætte Tinget med en udførlig fornyet gennemgang af alle 20 punkter i forslaget, men i stedet navnlig benytte lejligheden til kort at fremhæve de mange initiativer, der allerede er taget på området, også de initiativer, der er taget, siden vi sidst har haft debatten.

For de øvrige spørgsmåls vedkommende kan jeg henvise til, hvad jeg sagde den 15. januar i år under behandlingen af det seneste af de tre tidligere beslutningsforslag med samme ordlyd, vi har behandlet.

Med hensyn til forslagets punkt 1 om skærpede regler for udgange og besøg vil jeg under-

strege, hvad jeg tidligere har nævnt, nemlig at retten til udgang og besøg i fængslerne erfaringsmæssigt mindsker risikoen for, at den indsatte efter løsladelse falder tilbage i ny kriminalitet.

Dertil kommer, at de nugældende udgangsregler i øvrigt er blevet skærpet flere gange, sidst ved en behandling i efteråret 1997. De er altså blevet skærpet flere gange, siden de trådte i kraft i 1986.

På den baggrund mener jeg fortsat ikke, at der på nuværende tidspunkt er noget behov for yderligere skærpselser.

For så vidt angår tilstedeværelsen af narkotika i fængslerne, er det centrale efter min opfattelse at motivere den enkelte indsatte til at komme ud af sit misbrug, f.eks. ved ophold i en kontraktafdeling. For det regime, vi i dag har til at kontrollere narkotikaens veje ind i fængslerne, er efterhånden så finmasket, at jeg har svært ved at se, at vi kan komme videre ad den vej. Nu må vi gå behandlingsvejen ved at give de indsatte i fængslerne bedre mulighed for at afsonse i et narkofrit behandlingsmiljø.

Som bekendt har kriminalforsorgen i de seneste år haft kontraktafdelinger i visse fængsler, hvor motiverede stofmisbrugere kan blive behandlet, og de foreløbige erfaringer med disse afdelinger må vurderes som positive.

I forbindelse med den såkaldte pusherlov fra december 1996 blev der tilført yderligere ressourcer til kriminalforsorgen, således at der blev åbnet yderligere to kontraktafdelinger, henholdsvis i Statsfængslet ved Sønder Omme og i Fængselsafdelingen i Maribo. Men i sommeren 1998 blev det besluttet at lukke afdelingen i Maribo, bl.a. fordi tilgangen af indsatte til afdelingen ikke har vist sig tilstrækkelig til at opfylde kravet om en effektiv udnyttelse af den afdelings kapacitet. Samtidig blev det besluttet at iværksætte en landsdækkende behovsanalyse, der skal danne grundlag for beslutningen om etablering af et alternativt behandlingsinitiativ over for indsatte stofmisbrugere.

På finansloven for 1998 er der afsat midler til en kontrakt pension, som kan anvendes som sidste led i udslusningen af narkomaner fra vore fængsler, og kriminalforsorgen forventer at tage pensionen i brug i begyndelsen af 1999.

Herudover er der nu i Statsfængslet i Vridsløselille indrettet en særlig form for behandlingsafdeling, hvor behandlerne fra den selv-ejede institution Kongens Ø i samarbejde med fængselspersonalet behandler indsatte for stof-

misbrug efter den såkaldte Minnesotakur – et initiativ, som jeg selv har store forventninger til. Og på baggrund af de seneste oplysninger, jeg har fået fra behandlerne fra Kongens Ø og fra Kongens Ø's ledelse, er der meget store forventninger om et godt resultat.

Med hensyn til forslaget punkt 3 og punkt 4 om sikring af fængslerne mod undvigelse kan jeg henvise til, at der til brug for forhandlingerne om en eventuel flerårig aftale om kriminalforsorgens bevillinger er blevet foretaget en række undersøgelser og analyser af kriminalforsorgens forhold, der bl.a. drejer sig om bygningsanalyser, som afdækker behovet for yderligere nybyggeri og reovering af eksisterende bygninger og tekniske installationer m.v. – et punkt, som jeg håber at vi i den nærmeste fremtid vender tilbage til i de konkrete forhandlinger med de partier, der vil indgå aftale om finansloven for 1999.

Med hensyn til forslaget punkt 5 om uddannelse af fængselspersonale kan jeg oplyse, at Direktoratet for Kriminalforsorgen 1997 har foretaget en gennemgribende revision af grunduddannelsen af det uniformerede personale, således at personalets kvalifikationer i højere grad er målrettet til at varetage de mangeartede jobfunktioner som f.eks. de indsatte arbejds- og fritidsaktiviteter, men også driften, sagsbehandlingen og sikkerheden i fængslerne.

I 1998 er der iværksat en ny førlederuddannelse, og der vil i tilslutning hertil blive iværksat en ny lederuddannelse i 1999. Kriminalforsorgen arbejder også løbende med forbedringer af efteruddannelsen.

I punkt 10 foreslås en revurdering af fordelingen af indsatte mellem lukkede og åbne fængsler.

Her kan jeg sige, at Direktoratet for Kriminalforsorgen gennem de seneste år har oplevet en udvikling i sammensætningen af klientellet i retning af, at flere indsatte tilhører marginalgrupper af henholdsvis svage og stærke indsatte.

Som en konsekvens af denne udvikling har Direktoratet for Kriminalforsorgen i august i år, altså for ganske kort tid siden, nedsat et differentieringsudvalg med Lars Nordskov Nielsen som formand, som skal overveje, om der skal ske ændringer i principperne for fordelingen af de indsatte, herunder om der er behov for en øget differentiering af de eksisterende fængsler, end det er i tilfældet i dag og har været det hidtil.

Udvalget skal også undersøge problemet med vold og trusler mellem indsatte og foreslå en overordnet plan for begrænsning af disse problemer i anstalterne.

Beslutningsforslagets punkter 11 og 13 omhandler de særlige problemer, der knytter sig til negative, stærke indsatte. Problemstillingen har som bekendt været genstand for overvejelser i længere tid, og der har været overvejet forskellige tiltag med hensyn til placering af disse indsatte.

Mulighederne for at overføre negative, stærke indsatte og spørgsmålet om en eventuel lempelse af kravet til det bevisgrundlag, der skal være til stede ved sådanne beslutninger, er behandlet i Straffelovrådets betænkning nr. 1355/1998 om en lov om straffuldbyrdelse m.v., som blev offentliggjort i marts i år. Regeringen forventer at kunne fremsætte et lovforslag på baggrund af betænkningen i begyndelsen af det nye år.

I den forbindelse vil der i øvrigt også blive lejlighed til at drøfte spørgsmålet om de indsat-tes adgang til aktindsigt i sager om straffuldbyrdelse, jf. beslutningsforslagets punkt 19.

Problemerne med negative, stærke indsatte er også inddraget i de undersøgelser og analyser af kriminalforsorgen, der er gennemført til brug for forhandlingerne om en eventuel fler-årsaftale om kriminalforsorgens bevillinger. Undersøgelserne indgår i den delanalyse, der vedrører kriminalforsorgens bygningsmasse og vurdering af kriminalforsorgens anlægsbehov.

Også spørgsmålet om anvendelse af nat- og weekendfængsler, beslutningsforslagets punkt 14, indgår i budgetanalysen. En af delanalyserne angår således mulighederne for såkaldt alternativ opbevaring og opgavevaretagelse. Der fokuseres særligt på alternative afsoningsformer, herunder nat- og weekendfængsler, elektronisk overvågning samt brug af alternativer til frihedsstraf, herunder øget brug af samfundstjeneste. Denne delanalyse er udført af et eksternt konsulentfirma.

Som det fremgår af mit indlæg i dag, og som det fremgik af mit indlæg den 15. januar i år under behandlingen af et tidligere beslutningsforslag, er der på en hel del af de områder, som beslutningsforslaget omhandler, taget de nødvendige initiativer, og andre emner vil der blive lejlighed til at drøfte i sammenhæng med finanslovforhandlingerne og ved behandlingen af forslag til staffuldbyrdeslov, som vi forven-

telig skal forhandle her i Folketinget i begyndelsen af det nye år.

Endelig er der en række af forslagene til stramminger, som regeringen ikke er enig i, fordi de vil kunne modvirke bestræbelserne på resocialisering af de indsatte, som jo er et meget vigtigt formål med det at have folk frihedsberøvet inden for kriminalforsorgen.

Regeringen kan derfor ikke støtte det foreliggende beslutningsforslag.

Dorte Bennedsen (S):

Nu har vi gennem længere tid måttet bruge tid på Venstres og ikke mindst fru Birthe Rønn Hornbechs kritik af lovforberedelsen som sju-sket, som forhastet og som uigennemtænkt.

Så har vi her beslutningsforslag nr. B 11, hvor Venstre og de øvrige forslagsstillere i ramme alvor vil have regeringen til inden jul at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de nødvendige ændringer i bekendtgørelser, i cirkulærer og i andre administrative forskrifter omfattende 20 konkrete områder.

At bede regeringen om i løbet af velvilligt sagt 6 uger at omkalfatre en væsentlig del af vores fængselsvæsen, samtidig med at man vil stå i spidsen for kampen mod lovsjusk, det er bare for meget. Eller er det overhovedet ment i ramme alvor?

Igen må jeg sige, at ved de tidligere behandlinger – der har jo været tre forud for denne her – af dette forslag har der i alt været stillet to spørgsmål, så jeg må indrømme, at tanken om, at også dette forslag er til udvortes brug, ligger ret snublende nær.

I betragtning af, at det er fjerde gang, vi ser forslaget, skal jeg ikke bruge tid på at gennemgå de enkelte punkter, det har justitsministeren gjort både tidligere og nu her i dag, og herunder også gennemgået de mange initiativer, der er taget, siden forslaget så dagens lys første gang, og også dem, som er ved at blive sat i værk.

Jeg skal ikke skjule for at forebygge velvillig misforståelse – eller uvenlig misforståelse – at vi har problemer i vores fængselsvæsen. Vi har væsentlige problemer, som der skal arbejdes løbende med, men det skal ikke ordnes på 6 uger.

Jeg vil så i stedet for henvise til den ordførertale, min kollega, fru Else Marie Mortensen, holdt, tredje gang forslaget var oppe her i januar måned i år. Den står Socialdemokratiet bag i sin helhed, og jeg vil til slut blot bringe to mindre citater fra talen, og jeg citerer fra Folketin-

gets Forhandlinger 1997-98, 1. samling, side 2838. Fru Else Marie Mortensen sagde:

»Det er helt klart i samfundets, i offentlighedens, i vores alle sammens interesse, at den dom, som er udløst af en konkret forbrydelse, eksekveres, altså at straffen bliver fuldbyrdet.

Det er også i samfundets interesse, at dommen opleves som relativt retfærdig både af det omgivende samfund og af den domfældte selv, så vi ikke får endnu mere had og kriminalitet ud af det.«

Og lidt senere fortsatte hun:

»Man kan ikke måle effektiviteten af en afsoning på den måde, som forslaget gør. Den eneste måde, man tilnærmelsesvis kan måle en afsonings effektivitet på, er at se på recidivprocenten.«

Så vidt fru Else Marie Mortensen.

Hvordan forebygger vi, at unge kommer ud i kriminalitet? Hvordan forebygger vi, at straffede efter løsladelsen falder tilbage til fornyet kriminalitet? Det er en diskussion, som alle i dette hus bør være dybt optagne af, og det er en debat, vi gerne deltager i på fuld kraft.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil gerne spørge fru Dorte Bennedsen om følgende.

Fru Dorte Bennedsen sagde: Hvordan kan fru Birthe Rønn Hornbech give regeringen 6 uger til at komme med et lovforslag? Samtidig hørte jeg fru Dorte Bennedsen flere gange sige, at vi havde forhandlet det her flere gange i Folketinget.

Er sandheden ikke, vil jeg spørge fru Dorte Bennedsen, at ud over forslagsstillerne har andre partier fra oppositionen gennem de sidste 4 år indkaldt skiftende justitsministre i samråd den ene gang efter den anden for at få en holdning til, hvordan tingene går for sig i fængslerne?

Og er det ikke rigtigt, at det er 2 år siden, at vi forhandlede det her første gang? Regeringen har haft adskillige år til at forbedre forholdene i fængslerne langt bedre, end det er gjort.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Her må jeg igen sige til fru Birthe Rønn Hornbech, at hvis så fru Birthe Rønn Hornbech i sin fjerde fremsættelse af dette forslag havde – som jeg tror det var hr. Aage Frandsen der udtalte om det forrige forslag – brugt tiden til måske at

blive lidt klogere, taget nogle betragtninger om, hvad der var sket. Vi har jo hørt justitsministerens gennemgang. Vi har hørt om det udvalg, der er nedsat, som skal se på en lang række af de her ting. Vi har hørt om initiativer, der er taget på narkoområdet i fængslerne osv. osv. Der er nok af problemer at tage fat på. Der er taget fat på nogle af dem.

Løsningerne på det hele er ikke fundet, men hvis fru Birthe Rønn Hornbech var gået ind i den debat, havde det måske også opfordret os andre til at gå lidt mere ind i en dialog. Men en genfremsættelse, der lader, som om den overhovedet ikke ved, at der er sket noget som helst på det område, er det altså svært at gå ind i.

Jeg går ud fra, at fru Birthe Rønn Hornbech ikke mener, at man nu her skal koble et udvalgsarbejde ud af billedet og bare gå i gang med lovgivning.

Og stadig væk – hvorfor i alverden, hvis man nu skal tage forslaget seriøst, skal det så være 6 uger? Det kan fru Birthe Rønn Hornbech ikke mene seriøst.

Bendt Bendtsen (KF):

Beslutningsforslaget er en genfremsættelse. Genfremsættelser kan være gode nok, når indholdet er godt. Det er det i det her tilfælde.

Nu har fru Dorte Bennedsen gjort en hel del ud af at tale om udgangen af 1998. Men er problemstillingen ikke en helt anden: at der er vid forskel på, om man er enig i holdningerne i det her? Det er jo ikke en dato, der afgør, om Socialdemokratiet er enig. Det er et spørgsmål om holdninger, og her er der åbenbart vid forskel på det, de borgerlige står for, og det, Socialdemokratiet står for.

Jeg har noteret mig justitsministerens bemærkninger om initiativerne, og så må jeg nok også sige, at vi mener, der er behov for en stadig mere effektiv afsoning i fængsler og arresthuse, og vi har behov for oprettelse af separate fængsler for stærke, negative fanger, som opfører sig som små konger og baroner på svage fangers bekostning.

Jeg hørte også justitsministeren tale om de overvejelser, der er sket på det her område, og henviser til, at der er finanslovforhandlinger. Jeg vil gerne høre, om justitsministeren kan bekræfte, at finansministeren er indstillet på i de kommende forhandlinger omkring finansloven 1999 at afsætte penge til det her område. Er der bedt om penge til det her område fra justitsmi-

nisterens side på nuværende tidspunkt, eller er der ikke?

Fra konservativ side har vi i vores oplæg til finanslov bedt om penge til det her område.

I Det Konservative Folkeparti ønsker vi mere konsekvens i retspolitikken, og det gælder også i kriminalforsorgens regi.

Nu kan jeg jo heller ikke nå at gennemgå alle de 20 punkter i forslaget; jeg vil koncentrere mig om nogle områder, hvor jeg egentlig mener, at det står slemt til. Ja, jeg vil nok betegne holdningen som både slap og elendig på de områder.

Vi mener stadig væk fra konservativ side, at vi skal have skærpet reglerne for udgang og besøg mere, end det er gjort. Der findes alt for mange dårlige historier om fanger på udgang, som rømmer, og hvad det har affødt af alvorlige hændelser. Desværre er det jo nærmest omkostningsfrit at rømme fra de danske fængsler.

I Det Konservative Folkeparti har vi den holdning, at såfremt man rømmer fra en af kriminalforsorgens institutioner, det være sig under udgang eller ved at stikke af, så bør man være udelukket fra prøveløsladelse. Det er konsekvens i retspolitikken.

Ikke nok med det, men man har jo stadig væk den holdning, at folk kan optræde på slap line, selv om de er drabsdømt og på udgang. Det administrative regelsæt bør enten følges bogstaveligt, eller også bør der strammes op på det område.

Omkring prøveløsladelse kan vi sige, at det i dag nærmest sker automatisk, efter at to tredjedele af tiden er afsonet. Kun gamle straffegaster sidder tiden ud. Det bør være begrundet i en ordentlig opførsel i institutionen, hvis man skal prøveløslades.

Fra konservativ side ønsker vi også en udvidelse af området for anvendelse af straffelovens § 83 om strafforhøjelse for kriminalitet begået under afsoning. Strafforhøjelsen i dag omtaler kun vold, brandstiftelse m.v. Tyveri, narko-handel m.v. er overhovedet ikke omtalt.

Også narko i fængslerne er et problem, og det hjælper ikke noget, at der sker lidt hen ad vejen. Stilstand på det her område er tilbagegang.

Jeg hørte også, Socialdemokratiets ordfører sagde: Der er nok at tage fat på. Spørgsmålet er ikke, om vi skal have en selektering af narkomaner og ikkenarkomaner. Vi synes ikke, det er rimeligt, at folk, der er blevet indsat til afsoning, kommer ud som narkomaner i den anden ende.

Vi har hele tiden været fremkommelige, når man har talt om nye initiativer, det gælder Kongens Ø, det gælder andet med hensyn til behandling af narkomaner i vores systemer.

Vi mener altså, at det skal gøres bedre, og når indikatoren omkring prisen på narko på det nærmeste siger, at prisen er lige stor, hvad enten man er inden for eller uden for dørene, så er der noget, der er rivende galt på det her område.

Det er så spørgsmålet, om det fintmaskede net kan blive så fintmasket, som det skal være på det her område. Derfor er vi meget, meget enige i ideen om kontraktpladserne i vore fængsler; det er en vej, vi gerne vil arbejde videre med.

Spørgsmålet er, om de regler, der gælder for de her pladser, egentlig ikke burde gælde for dem, der har udgang, og som sidder i fængsler, hvor der befinder sig narkomaner. Så var vi ved at have en lille smule hånd i hanke med det, for problemstillingen på det her område er, at vi løber jo ind i virkelighedens verden.

Jeg har noteret mig, at man også fra Socialdemokratiets side – jeg tror, det var det i sidste nummer af det blad, der er udsendt fra fængselsfunktionærerne – og at man også fra regeringens side overvejer weekendfængsel m.v. som et af de alternativer, som man vil til at se på. Det kommer vi tilbage til i et nyt forslag omkring ungdomskriminalitet lidt senere.

Med de bemærkninger kan jeg kun sige, at vi mener, der er rimelig meget behov for at få strammet op på de her områder, og vi mener, at en genfremsættelse er helt, hvor den skal være.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Bendt Bendtsen, om det er sådan, at hr. Bendt Bendtsen fastholder bemærkningerne på side 3 om, at forudsætningen for, at De Konservative vil indgå i forhandlinger omkring kriminalforsorgen, er, at vi får sikrere fængsler.

I den forbindelse vil jeg spørge hr. Bendt Bendtsen, om hr. Bendt Bendtsen rent faktisk mener, at det er de folk, der opfører sig dårligst, der skal have de bedste fysiske rammer.

Samtidig taler hr. Bendt Bendtsen med varme om narkobehandling og Kongens Ø. Jeg vil så spørge, hvad der kommer først efter hr. Bendt Bendtsens opfattelse: Er det de negativt stærke fanger, der skal have nogle såkaldt flugtsikre fængsler med overvågning osv.? Er det dér, hr.

Bendt Bendtsen vil bruge pengene? Hvor mange penge vil hr. Bendt Bendtsen og hans parti faktisk lægge til den lukkede kriminalforsorg og til den åbne? Det synes jeg kunne være passende at få at vide.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Jamen vi er jo simpelt hen optaget af, at der er konsekvens på det her område. Det, der sker i de lukkede fængsler med de negativt stærke fanger, vil jeg gerne sige til fru Anne Baastrup, har en meget, meget høj prioritet for Det Konservative Folkeparti.

Vi har gentagne gange i vores oplæg til finansloven og de forhandlinger, vi har om finansloven, sagt, at vi ønsker penge sat af til bygning af to fængsler for negativt stærke fanger. Dermed er ikke sagt, at hvis regeringen kommer med en ønskeseddel om at ombygge nogle af de fængsler, vi har i dag, hvad enten det gælder Horsens, Nyborg eller lignende, vil Det Konservative Folkeparti stå i vejen for det.

Jeg vil altså nok mene, at det er lige sådan at sætte det på spidsen. Vi ønsker, at negativt stærke fanger får et fængsel for sig selv, hvor de ikke ødelægger afsoningen for andre. En konsekvens af den måde, de opfører sig på, er jo, at masser af afsonere i dag må gå frivilligt i isolation, fordi de ikke kan få lov til at afsones ordentligt for de her banditter.

Derfor har vi en klar holdning, og hvis fru Anne Baastrup vil have en prioritering på det område, vil vi da gerne sige, at det vil vi gerne prioritere som nr. 1, men vi vil også gerne hjælpe til på de andre områder.

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil starte med at henvise til fru Dorte Bennedsens tale om lovsjusk. Det er altså imponerende, at Venstre og De Konservative bliver ved med at komme med det samme uden overhovedet at tage hensyn til, hvad der er sket undervejs.

SF er enig i, at kriminalforsorgen, såvel den lukkede som den fri, har brug for en gennemgribende reform. Vi skal have gjort op med det straffesystem, vi har levet med i de sidste mange hundrede år. Store anstalter, hvor mere end 100 alvorligt kriminelle mænd er stuvet sammen, er ikke et moderne svar på, hvordan vi straffer. Desværre er der i Venstres og De Konservatives forslag ikke lagt op til megen ny-

tænkning. Debatten, som burde være fremadrettet, bliver derfor tilbageskuende.

Forslaget indeholder en lang række forskellige bud på, hvordan straf skal afsones. Karakteristisk for de fleste er imidlertid, at livet skal gøres mere surt for de indsatte, uden at man overhovedet forholder sig til målet, nemlig at sikre, at de ikke begår ny kriminalitet, når de kommer ud af fængslerne. Jeg vil her henvise til, hvad ministeren sagde om fordelene ved udgang.

Lad mig nævne et eksempel: Misbrugere med narko i fængslet skal have prøveløsladelsestidspunktet udsat. Når man betænker, at ca. en tredjedel af de indsatte er stofmisbrugere, og heraf misbruger en tredjedel hash, så kan man få en fornemmelse af, at dette forslag blot er lov og orden-partiernes forsøg på at puste sig op. Hvorfor ikke i stedet stille krav om, at der skal være mulighed for narkobehandling under afsoning af straffen?

Det er skidt for de fremtidige forhandlinger om den flerårige aftale om kriminalforsorgen, som justitsministeren har bebudet, at Venstre og De Konservative i den grad hænger fast i fortidige tanker.

»Sikre fængsler« er forslagsstillernes mantra, på trods af at de ansatte, fængselsfunktionærerne, klart har sagt fra. Der er stort set ingen, der mener, at sikre fængsler er et brugbart svar. Dertil kommer, at netop de indsatte, som efter forslagsstillernes opfattelse skal sidde i sikre fængsler, normalt ikke stikker af. I den forbindelse skal man jo huske på, at kun 1 pct. af de indsatte fra de lukkede fængsler undviger, og heraf er der kun 0,1 pct., der begår kriminalitet under flugten. Det synes jeg godt den lukkede kriminalforsorg kan være stolt af, og det synes jeg Venstre og De Konservative skulle fremhæve i stedet for at hetze mod denne gruppe indsatte.

Men heldigvis har vi i kriminalforsorgen folk, der tænker fremad, og det er derfor med stor tilfredshed, at jeg har konstateret, at der nu er nedsat et udvalg, der skal se på, om de indsatte kan fordeles på de forskellige afsoningssteder på anden vis end efter nærheds- og fortyndingsprincippet. Jeg håber, at det udvalgsarbejde må føre frem til, at vi ikke fremover vil se narkomaner i de almindelige fængsler, at mennesker, der har brug for psykiatrisk behandling, kan få den på særlige institutioner, og at vi i langt højere grad kommer til at anvende alternativer til straf, for vi ved jo, at samfundstjene-

ste, konfliktråd osv. er det, der forhindrer fremtidig kriminalitet og ikke blot fjerner enhver form for værdighed for de mennesker, vi straffer.

En enkelt ting vil jeg dog fastholde, at forslagsstillerne ikke er gået helt skævt i byen med, og det er spørgsmålet om weekendfængsler.

Peter Skaarup (DF):

Der skal ikke herske nogen som helst tvivl om, at Dansk Folkeparti helhjertet støtter dette forslag.

Vi er i færd med det, vi kalder en lov og orden-kampagne, og et af de mål, vi også har med den, er at få strammet gevaldigt op på det, der foregår i fængslerne i øjeblikket.

Vi må konstatere, som også TV-Avisen har bragt eksempler på de seneste dage, at der i fængslerne er en retstilstand, som er helt uhyggelig.

Det er åbenbart de stærke fanger, der styrer tingenes gang, og det er kommet så vidt, at chefen for Horsens Statsfængsel har bekræftet, at det desværre er de stærke fanger, der styrer det i øjeblikket, og at det er svært for personalet at få det til at fungere og sætte sig ordentligt i respekt.

Det er selvfølgelig under al kritik, og derfor er det også helt rigtigt set med Dansk Folkepartis øjne at vedtage det forslag, som er fremsat.

Vi har desværre også inden for den seneste tid oplevet, at der er trusler, der er vold, der er hærværk mod fængselspersonale og så alvorligt, at flere har måttet sygemelde sig.

Der er tale om, at der har været 200 tilfælde inden for det seneste år, hvor fængselspersonale er blevet enten angrebet, udsat for vold eller hærværk fra de stærke fanger eller fra nogle, der har kontakt til de stærke fanger, og her taler vi bl.a. om de to rockergrupper, som har et alvorligt medansvar for det her, nemlig Hells Angels og Bandidos.

Vi kan også konstatere, at mens man ude på gaden bliver pågrebet for at besidde narko eller for at sælge narko, er narko ret ofte fundet i fængslerne. Man har ikke ressourcer, man har ikke mulighed for at kontrollere indførslen af narko i fængslerne i dag. Det erkendes også af fængselsmyndighederne og er selvfølgelig også under al kritik. Der kan vi håbe på, at de her narkofri afdelinger, der tales om i beslutningsforslaget, kan blive en realitet inden for overskuelig tid.

Vi må også konstatere, som det også er nævnt i beslutningsforslaget, at det er for voldsomt, hvad der sker på udgange fra fængslerne. Vi har set en hårdet kriminel som Jønke færdes frit rundt i samfundet, deltage i tv-interviews, deltage i skolemøder, deltage i forskellige foredragsarrangementer, og interessen er selvfølgelig stor. Specielt er det under al kritik, at unge mennesker skal høre på dybt kriminelle, mens de burde sidde inde bag fængslets tykke mure.

I øvrigt er det jo også påfaldende, at man kan løslade en kold morder som Jønke efter 10 års straf, hvor han efter Dansk Folkepartis opfattelse burde have afsonet sin fulde straf, nemlig de 16 år, han fik for det mord, han i sin tid begik.

Der er på det her område basis for, at regeringen strammer gevaldigt op og sørger for at give nogle flere bevillinger til kriminalitetsbekæmpelsen og fængselsvæsenet, sådan at man bl.a. kan bygge de såkaldte superfængsler, hvor de stærke fanger kan opholde sig. Det skal vel at mærke være afdelinger og fængsler, som det ikke kan lade sig gøre at flygte fra, så vi ikke ser den situation, vi har i øjeblikket, hvor der findes i massevis af fanger, som befolkningen egentlig regner med sidder bag tremmer, men som rent faktisk færdes ude omkring.

Vi så på et tidspunkt her i sommer, at det var op mod 100 fanger, der egentlig burde sidde inde og afsones, men som reelt var flygtet fra fængslerne og var udenfor. De var enten flygtet i forbindelse med udgange, eller også var det en reel flugt fra fængslerne. Det er selvfølgelig kritisabelt, og det er også noget, vi håber, at dette forslag kan rette op på, og derfor håber vi, at der vil være et stort flertal, der støtter det.

Det, man så kan spørge om, er: Hvad vil regeringen egentlig på det her område?

Statsministeren sagde for et par år siden i sin nytårstale, at nu skulle vi den grovere vold til livs. Vi vil ikke finde os i det, sagde han, men reelt må vi erkende, at der på en række områder stadig væk er utrolig store problemer.

Vi kan f.eks. se på de sagsbehandlingstider, som statsministeren via voldspakken lovede skulle være kortere, maksimum 30 dage, men realiten er altså, at det løfte ikke overholdes, og det faktum, at det er fangerne, der i høj grad har overtaget magten i fængslerne, må være i klar strid med det, statsministeren sagde dengang. Det ser ikke ud til, at der gøres noget reelt ved det.

Dansk Folkeparti kunne selvfølgelig godt tænke sig at høre, hvad justitsministeren vil

gøre ved det, og hvilke initiativer regeringen vil tage.

Vil der blive givet øgede midler til det her område, så vi i løbet af 1999 bl.a. kan få truffet en beslutning om at bygge et superfængsel?

Sonja Albrink (CD):

Dette forslag er mere aktuelt end nogen sinde. Så sent som søndag aften blev problemerne i Horsens Statsfængsel med de stærkere fangers vold og tyranni mod fængselspersonale og de øvrige indsatte udførligt omtalt i nyhedsudsendelserne i tv.

Jeg vil allerede her slå fast, at i CD finder vi sådanne forhold fuldstændig uacceptable. Det er nu alvorligt på tide, at man én gang for alle får sat en effektiv stopper for disse forhold.

I CD går vi ind for, at afsoning sker under forhold, der tager hensyn til det enkelte individ. De indsatte har rettigheder såvel som pligter i fuld overensstemmelse med, hvad der gælder i alle livets øvrige forhold.

Beskyttelse af rettigheder behøver dog ikke at være en undskyldning for, at ganske få blandt de indsatte får lejlighed til at sætte dagsordenen for de mange, herunder også fængselspersonalet. Som jeg tidligere har påpeget, er Horsens Statsfængsel et godt eksempel herpå. Her har en gruppe såkaldt stærke fanger bl.a. som følge af manglende ressourcer kunnet tage medindsatte og fængselspersonale som gidsler i et spil om at hævde sig i fængslet. Problemet kunne løses ved oprettelse af et særlig sikkert afsnit for disse fanger.

Justitsministeren er kendt med disse problemer, og jeg vil i den forbindelse også gerne takke ham for, at han fandt tid til at besøge Horsens Statsfængsel for selv at danne sig et indtryk af problemerne. Et velmenende besøg er dog ikke tilstrækkeligt. Der bør ske noget ved bl.a. at få besat de ubesatte stillinger, der giver særlige problemer i statsfængslerne i både Horsens og Nyborg.

Ikke nok med at disse fanger gør livet surt for andre i fængslerne. Nej, de skal jo også have udgang i weekenderne, så de kan pleje samvær med deres brødre. Der er ganske vist fastsat vilkår i deres udgangspapirer om, at de ikke må opsøge og pleje omgang med disse brødre, men prøv en gang at spørge politiet om, hvem man normalt træffer dem sammen med. Det må være skønt at være stærk fange, når man uden videre kan få lov til at løbe om hjørner med styemet.

Derfor skal reglerne om udgang skærpes, og tilsidesættelse af vilkårene skal sanktioneres.

En stor del af de retningslinjer, der er opstillet i beslutningsforslaget, retter sig direkte eller indirekte mod disse stærke fanger. Det er nødvendigt, at der etableres nogle særlige foranstaltninger i forhold til disse fanger, og det er også på tide, at vi får de to særligt sikrede fængsler, der efterlyses i forslaget. CD vil gøre alt, hvad der står i vor magt, for, at der bliver bevilget penge på finansloven til dette formål.

Nye fængsler bliver desværre ikke bygget fra den ene dag til den anden, men personalet og de øvrige indsatte har krav på beskyttelse her og nu. En sådan beskyttelse kan efter CD's opfattelse kun ske ved, at man begrænser de stærke indsatte samvær med de øvrige indsatte.

Dette stiller imidlertid nogle krav til lokaler og personaleresourcer, altså igen noget, der koster penge, men hvad så? Kan vi overhovedet være bekendt, at vi udsætter de mennesker, som samfundet har givet til opgave at vogte kriminelle under afsoning, for trusler og vold? Efter CD's opfattelse må det aldrig ske, at fængslerne er så dårligt udrustet og bemanded, at nogen bliver udsat for chikane og vold.

Et andet problem, som formentlig også har tilknytning til de stærkere fanger, er narkotika i fængslerne. Også her mener vi, det er grotesk, at det i de offentlige institutioner, hvor man har til opgave at passe på de indsatte og strukturere deres hverdag, er lige så let at få fat i narko som et hvilket som helst sted uden for murene.

Vi mener også, at der skal strammes gevaldigt op på udgang og besøg, at der skal bedre overvågning til, så der bliver foretaget flere ransagninger, og at den nødvendige teknik skal stilles til rådighed.

Det sidste i forslaget, som jeg vil knytte nogle bemærkninger til, er spørgsmålet om bedre teknisk sikring mod undvigelse.

Der er i dag alt for mange, som unddrager sig afsoning. Inden for det sidste års tid har dette bl.a. kostet to finske politifolk livet.

CD er opmærksom på, at nogle hævder, at flugtsikre fængsler kan forårsage flere gidselsituationer og flere voldsepisoder i institutionerne. Det er bestemt argumenter, man bør lytte til, men i CD forestiller vi os heller ikke flugtsikre fængsler i stil med dem, vi bl.a. kender fra USA. Vi forestiller os bedre mulighed for at opdage flugtforsøg i tide, og at flugtforsøg sanktioneres, for det gør vist ikke noget, at det bliver

bare lidt sværere og lidt mindre attraktivt at undvige.

Som sagt støtter vi forslaget, som det foreligger her.

Dorit Myltoft (RV):

Det Radikale Venstres ordfører i denne sag, fru Elisabeth Arnold, kan ikke være til stede, og derfor skal jeg fremføre følgende synspunkter:

Beslutningsforslaget er en genfremsættelse fra de forrige samlinger, og jeg vil derfor ikke gå i detaljer med hvert enkelt af de 20 punkter i forslaget. De 20 punkter udtrykker forslagsstillerne holdning til, hvordan de vil opnå en mere effektiv afsoning i fængsler og arresthuse, og det foreslås også at oprette særlig sikrede fængsler til stærke indsatte.

På nogle af de områder, hvor forslagsstillerne ønsker ændringer, er der allerede taget initiativer, eller det vil blive tilfældet i den kommende tid, som ministeren også har redegjort for. På andre områder er Det Radikale Venstre simpelt hen ikke enig i de ændringer og stramninger, der foreslås, og derfor kan Det Radikale Venstre ikke stemme for beslutningsforslaget.

Line Barfod (EL):

Som flere har været inde på, har dette beslutningsforslag jo været fremsat tidligere, og jeg skal primært henvise til de bemærkninger, som vi tidligere er kommet med. Men forslaget er jo, som det er blevet sagt, ikke blevet mindre aktuelt med de ting, der er sket på det seneste.

Fra Enhedslistens side har vi tidligere foreslået, at man skulle lukke Horsens Statsfængsel, og det glæder os, at man da nu er startet med én afdeling. Vi synes dog, man skulle tage hele fængslet på én gang og bygge nogle nye, langt mindre fængsler med moderne faciliteter, som er tilpasset den viden, vi har i dag.

For os er det meget vigtigt, at der ikke samlet kommer flere pladser i fængslerne, end der er i dag, for det har jo vist sig gennem mange år, at de pladser, der er i fængslerne, bliver udnyttet: Hvis der kommer flere pladser, kommer der også flere i fængsel – og omvendt: Der er ikke behov for flere pladser, end der er i dag. De bliver fyldt ud, og så tilpasser man.

I forslaget er der et punkt 5 om bedre uddannelse, og det kan vi klart støtte. Vi mener også, der kan være behov for mere uddannelse og især, at andre personalegrupper inddrages, f.eks. socialpædagogisk personale, håndværkere osv. I og med at der bliver bedre forhold i

fængslerne, vil det forhåbentlig også føre til, at der bliver mindre gennemstrømning af personale, end vi ser i dag.

Punkt 18 om selvaktivering mener vi også er udmærket. Vi mener, det er meget vigtigt, at man udvider den mulighed, der er for arbejde. Det er jo sådan, at fangerne har arbejdspligt, men i dag er det utrolig svært for fængslerne at skaffe noget arbejde. Det betyder, at i mange tilfælde er der fanger, hvis opfyldelse af arbejdspligten består i, at de bliver ført ned i et lokale i kælderen, hvor de så kan sidde eller ligge hele formiddagen og ingenting foretage sig, og om eftermiddagen bliver de så ført tilbage til cellerne. Det er altså ikke lige på den måde, man resocialiserer folk, tværtimod er det sikkert en stor medvirkende årsag til, at der er en del, der kommer ud i misbrug af narko og alkohol osv., og måske også årsag til, at der er nogle, der bliver indblandet i voldsepisoder.

Der er også brug for langt større mulighed for uddannelse, så langtidsfanger kan komme i uddannelse med det samme, hvis de ønsker det, i stedet for at få at vide, at de skal have sidet i mange år, før de kan komme i gang med en uddannelse. Også punkt 14 om weekendfængsler kan vi støtte.

Men set i sammenhæng med den debat, vi havde for lidt siden om retssikkerhed, synes vi, det er højst besynderligt, at Venstre fremsætter dette forslag, der indskrænker retssikkerheden for fangerne ganske væsentligt. Et samfund skal måles på, hvordan det behandler de svageste, og fangerne er altså nogle af de svageste i vores samfund. En del af punkterne i forslaget vil forringe retssikkerheden og gøre miljøet i fængslerne mere råt og dermed også forringe muligheden for at få folk ud af kriminalitet, som flere andre ordførere også har været inde på.

Samlet er der altså nogle punkter, som vi kan støtte, men generelt mener vi, at forslaget går den forkerte vej, når det gælder om at bekæmpe kriminaliteten i Danmark. Vi frygter, at det i stedet vil føre til flere ødelagte mennesker, der vil gå mere kriminalitet, end vi ser i dag.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Det er jo en imponerende ordførertale, vi her hører fra Enhedslisten, og vi må da håbe, den går ud over hele landet.

Der blev talt om, at forslaget ikke er mindre aktuelt, men man taler også hele tiden om moderne faciliteter, mindre personale og de svage-

ste mennesker. Der er altså også Hells Angels-medlemmer og andet godtfolk, som sidder og afsoner i dag, og dem betegner man som de svageste i samfundet.

Jeg ved efterhånden ikke, hvad de skulle aktiveres med, men jeg synes, det er imponerende, at det ikke gør indtryk på Enhedslisten med alle de ting, der sker med narko i fængslerne og i forbindelse med udgange, hvor der nogle gange sker ulykkelige ting, og i øvrigt hele vejen igennem.

Jeg synes, det er imponerende at høre en ordfører fra Enhedslisten, som det overhovedet ikke har gjort indtryk på, at der er kriminalitet på dette område. Det eneste, det drejer sig om, er at tage parti for dem, der render rundt og laver ulykker og kriminalitet, men det er jo også en klar melding.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

De meldinger, vi får fra fængslerne, gør et meget stort indtryk på Enhedslisten, men det er jo meget, meget få af dem, der sidder i fængsel i dag, der kommer fra rockergrupper. Langt de fleste fanger kommer ikke fra rockergrupper, og vi mener altså ikke, at man skal bruge de få fanger fra rockergrupperne som undskyldning for at forringe og forrå hele fængselsmiljøet, så man dermed lader det gå ud over alle de andre fanger plus i allerhøjeste grad også over personalet, fordi miljøet bliver for råt.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil godt spørge Enhedslistens ordfører, om hun ikke er enig med mig i, at de, der rent faktisk tager parti for de stærke negative fanger, jo er Venstre og De Konservative. Disse fanger skal have gode og ordentlige fysiske forhold, måske også toilet og bad på hvert enkelt værelse, så der virkelig er sikkerhed for, at de nok skal blive der. Men dem, der tager parti for de svage fanger, er ikke Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

De stærke negative fanger skal jo isoleres i flugtsikre fængsler, og for min skyld kan det da sagtens være i Horsens, selv om det er en gammel bygning, hvis vi får lavet nogle ændringer.

Men jeg synes, det er imponerende, at man stadig kryber uden om på dette område. Vi ved

jo godt, at mange af dem, der afsoner i de danske fængsler, er Tordenskjolds soldater, og mange af dem er dybt hamrende kriminelle; men det, man hele tiden vil gøre det til, er resocialisering, selv om der altså er nogle tilfælde, hvor vi kan sige, at her er det næsten umuligt at resocialisere. Jeg ved godt, at folk ikke bliver bedre mennesker af at sidde i fængsel, men omvendt render de ikke rundt og laver ulykker, når de sidder dér.

Jeg vil godt spørge Enhedslisten: Når man nu mener, at straf overhovedet ikke virker præventivt, kan Enhedslisten så forklare, hvorfor der bliver begået færre bankrøverier end indbrudstyverier? Det kunne måske skyldes, at det koster et par år i skyggen, hvis man laver et bankrøveri.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg er fuldstændig enig med fru Anne Baastrup i hendes bemærkninger om, hvilke fanger forslaget fra Venstre og De Konservative vil tilgodese.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der er nogle mennesker, man ikke kan resocialisere, vil jeg meget, meget nødtigt stå her og sige, at jeg mener, der er nogle mennesker, som må opgives fuldstændig, og som man aldrig nogen sinde kan føre til et bedre liv. Konsekvensen af det må jo nærmest være, at vi skal gå ind for dødsstraf, eller at de skal være spærret inde resten af livet, og sådan et samfund og sådanne fængsler har jeg i hvert fald ikke lyst til.

Som fru Anne Baastrup også nævnte i sin tale, er der meget, meget få i dette land, der går ind for flugtsikre fængsler, og der er stort set ingen mennesker, der har lyst til at arbejde som personale i flugtsikre fængsler. Jeg har i hvert fald ikke lyst til at skulle udsætte nogen for at arbejde i den slags fængsler, og jeg har heller ikke lyst til at udsætte nogen for at sidde i fængsler, der er så rå som dem, vi ser i USA.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet mener, at det er et godt forslag, der her er fremsat. Det eneste, der ikke er så godt ved forslaget, er sådan set, at Fremskridtspartiet ikke er medforlagsstiller, men det kan jo være, det kommer næste gang. Vi har bemærket, at siden forslaget sidst var fremme, er kredsen af medforlagsstillere blevet udvidet, og så kan vi jo se frem til, at den bliver udvidet yderligere, næste gang forslaget bliver fremsat.

Jeg mener også, at vi allerede på nuværende tidspunkt skal være opmærksomme på – og det synes jeg forslagsstillerne skulle tage til efterretning og gøre noget ved allerede i dag – at der tegner sig et flertal for weekendfængsler. Hvorfor så ikke pille den pind ud og lave et konkret forslag her og nu om lige præcis det punkt, tage ordførerne på ordet og sige, at det her er der flertal for, så lad os gøre det?

Når vi taler om at straffe med den sanktion at sætte folk i fængsel, er det min og Fremskridtspartiets opfattelse, at det nok er den dårligste sanktion, man overhovedet kan vælge. Men i en lang række situationer er det nødvendigt at indespærre nogle kriminelle i kortere eller længere tid dels for klart og entydigt at tilkendegive, at det, de har lavet, er uacceptabelt, og dels for at samfundet kan få fred og ro for den pågældende i en periode, mens vedkommende får lov til at køle lidt af.

Men i og med at vi har den holdning, at det ikke er hensigtsmæssigt at sætte folk i fængsel, er spørgsmålet: Hvad gør vi så for at undgå, at borgerne begår så grov kriminalitet, at de havner i fængsel? Her er der for mig at se ingen tvivl om, at hvis vi, som alle faktisk er enige om det, tog fat på et tidligere tidspunkt, ville vi undgå, at mange af de pågældende udviklede en kriminel løbebane og derfor med tiden havnede i fængsel. Så kan man diskutere, hvad den tidlige indsats skal bestå i; men i og med at vi faktisk alle er enige om, at det er den medicin, der skal til, så lad os dog gøre noget ved det.

Fremskridtspartiets opfattelse er, at den rigtige medicin er at straffe første gang og straffe hver gang, og det sådan set uanset alder. Men det er i samme åndedrag meget nødvendigt for mig at understrege, at valget af sanktion selvfølgelig skal afhænge af personens alder, modenhed, gerningens karakter osv. osv. Men det, der er vigtigst for mig og for Fremskridtspartiet, er, at vi skal undgå, at der overhovedet er nogen, der kommer i fængsel, og det gør vi altså bedst ved at tage fat i dem første gang.

I dag fungerer systemet således – og det er ikke systemets skyld, det er politikernes skyld – at det fremmer kriminaliteten i samfundet. Det kan betale sig at være kriminel i Danmark, og så længe det kan betale sig, vil der altid være nogle, der er det, og så længe vi har et system, der pussernusser omkring de kriminelle og er mere optaget af at være sagsbehandler for dem end at tage sig af ofrene, vil mange af de kriminelle – der måske kommer fra et lidt kedeligt

og trist og gråt liv – synes, at det i virkeligheden er ganske fedt, at de nu pludselig er havnet i en situation, hvor de sammen med Kriminalforsorgen eller kommunens ansatte kan tage på eksotiske rejser til Malta og lære at dykke og lignende.

Så længe vi har et system, der på den måde pussernusser omkring de kriminelle, vil de blive ved med at være det. Der skal være sanktioner, og de skal altid have en sådan karakter, at den kriminelle – uanset hvor den pågældende i øvrigt hører hjemme til daglig – brændende ønsker hver eneste dag: Gid jeg dog var tilbage i mit normale liv og ikke sad her under en eller anden form for sanktion! Så ville sanktionerne have effekt, men så langt er man ikke klar til at gå endnu. Det handler om konsekvens, disciplin og ansvar.

Når vi taler om fængslerne, skal vi også gøre os klart, at til trods for den meget store forebyggende indsats og alt, hvad vi gør for at undgå, at folk på et tidspunkt laver så grov kriminalitet, at vi er nødt til at sætte dem i fængsel, vil der altid være nogle, der gør det. Her synes jeg, at justitsministeren i dag har et problem med Kriminalforsorgen, og det problem består i, at fængslerne i dag hovedsagelig er opbevaringsanstalter, hvor de kriminelle sidder i kortere eller længere tid. Og de sidder der jo ikke engang hele den tid, de skal, de sidder kun to tredjedele af tiden, for sådan er systemet jo her i Danmark. Man sidder ikke i 6 år, selv om man er idømt 6 års fængsel, man sidder kun i 4 år og endda i nogle tilfælde kun i 3 år; men det er en anden diskussion.

Et fængsel er kun en opbevaringsanstalt, og det synes jeg er synd, og derfor er vi nødt til at få lagt strukturen om og få strammet proceduren i fængslerne op, så fængslerne ikke bare er et sted, hvor man sidder en vis tid, til man skal ud igen, men hvor tiden bliver benyttet til at opdrage de indsatte til en tilværelse uden kriminalitet. Det er en pligt, som fængslerne må påtage sig.

Så kan vi selvfølgelig diskutere, hvordan man skal behandle narkomaner og sindslidende osv. osv., som skal have en speciel behandling for at undgå, at de går ud og laver kriminalitet igen. Men for alle andre indsatte må målet være, at når de sidder i fængsel, sidder de der ikke bare. Der skal være arbejde, der skal være uddannelse, og de indsatte skal opdrages til, at når de er færdige med at afsone, er de også færdige med at være kriminelle.

Jann Sjursen (KRF):

Justitsministeren afviste det foreliggende forslag fra Venstre, De Konservative og Centrum-Demokraterne med den begrundelse, at regeringen også har taget og formentlig vil tage flere initiativer på området.

Fru Dorte Bennedsen, den socialdemokratiske ordfører, afviste i denne omgang primært forslaget på baggrund af, at beslutningsforslaget lægger op til, at regeringen skal foretage sig en hel del ting inden for 6 uger. Lad mig medgive med det samme, at det selvfølgelig ikke er synderlig smart, heller ikke set med Kristeligt Folkepartis øjne, at fru Birthe Rønn Hornbech og forslagsstillerne i øvrigt ikke har fået den lapsus fjernet i forbindelse med genfremsættelsen. Men jeg vil blot sige til fru Dorte Bennedsen i denne her sammenhæng – og også for at begrunde, hvorfor vi fra Kristeligt Folkepartis side faktisk støtter forslaget – at hvis den her 6-ugers-frist endelig var problemet, så var det vel dog et problem, der kunne løses undervejs.

Og dermed være også sagt, at vi fra Kristeligt Folkepartis side støtter det beslutningsforslag, som her foreligger. Vi gør det ikke, fordi vi synes, fængselsstraf skal være et mål i sig selv, og at det helst skal se så sort og surt ud som overheadet muligt, men fordi det er nødvendigt, og fordi beslutningsforslaget tager fat lige præcis dér, hvor vi ser at det er nødvendigt at tage fat i dag, sådan som problemerne bliver oprullet for os ikke bare i tv, men som vi jo også ved selvsyn i Retsudvalget har været vidne til i forbindelse med vort besøg for nogle måneder siden i Horsens Statsfængsel.

Vi mener fra Kristeligt Folkepartis side, at det er helt nødvendigt at sætte ind over for de stærke, negative fanger; at gøre det ved sikre fængsler og også ved at stramme op i forhold til retningslinjerne for udgang osv. – de elementer, der er i forslaget, for så vidt angår det aspekt.

Vi mener også, det er nødvendigt at sætte ind over for narkoindsmuglingen i fængslerne. Vi mener også, at man skal satse mere på behandling af narkomisbrugerne i fængslerne. Også her er der initiativer, som bør tages, og som beslutningsforslaget lægger op til.

Jeg vil også godt understrege, at selv om nogen lægger vægt på – jeg tror, det var ordføreren fra Dansk Folkeparti – at her har vi et vaskeægte, jeg havde nær sagt, sort lov og orden-forslag, så betragter vi det fra Kristeligt Folkepartis side ikke bare som et sort lov og orden-forslag. Flere ordførere har også bemærket

i debatten, at der faktisk er punkter i forslaget, som vedrører en bedre uddannelse af personalet i fængslet; som også vedrører, om jeg så må sige, det indre liv i det hele taget, nemlig spørgsmålet om selvaktivering for de indsatte i fængslerne. Og det er gode forslag, som hører med til den overordnede sammenhæng i forhold til, hvordan vi skaber tåleligere forhold også for de mindre stærke eller de svage indsatte i vore fængsler.

Derfor er der for Kristeligt Folkeparti at se en udmærket balance i det forslag, som her er fremsat til behandling i Folketinget i dag. Et forslag, som vi altså helt og aldeles kan støtte, fordi vi finder, at forholdene i vore fængsler i dag er så uacceptable, at det er nødvendigt, at Folketinget forpligter regeringen på en indsats nu. Så kan vi diskutere fristens længde senere hen.

Men vi kan tilsige forslaget vor støtte fra Kristeligt Folkepartis side.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Nej, min afvisning gik ikke på de seks uger. Det var en påpegnings af, at jeg ikke syntes, at forslaget var seriøst. Det var den ene side af det.

Jeg er meget enig i det, bl.a. hr. Tom Behnke sagde, om at vi skal bruge fængselstiden fornuftigt. Vi skal bruge den til at prøve at forebygge recidiv. Og det betyder f.eks. narkobehandling af misbrugere. Det betyder behandling af sexkriminelle osv. Men det betyder i meget, meget høj grad også uddannelse; at sikre, at disse folk har en rimelig chance for at klare sig, når de kommer ud. Og så må jeg indrømme, at så synes jeg, at logikken holder op, hvis man gerne vil sikre uddannelse, så folk kan klare sig, og man samtidig vil stramme reglerne for udgang. En meget væsentlig del af den – man regner det i enkelt dage, og jeg tror, det er 50.000 udgange, der gives om året – går netop til, at folk kan komme i uddannelse, følge et uddannelsesforløb udenfor, gradvis kan tilvænne sig samfundet udefra. Og jeg kan ikke få de to ting til at hænge sammen: at man gerne vil benytte tiden konstruktivt, og at man samtidig så vil stramme udgangsreglerne.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Blot et svar fra Kristeligt Folkepartis side: Der er jo ingen, der siger, at udgangsreglerne lige præcis skal strammes i forhold til dem, der skal

uddanne sig, og som skal ud af huset, om jeg så må sige, for at varetage det, de er gået i gang med med henblik på en videreuddannelse som sådan. Deri er jeg da fuldstændig enig med fru Dorte Bennedsen, at så skyder man sig selv i foden i forhold til det, som der er flere ordførere, der også har givet udtryk for her i debatten.

Men der er da masser af andre eksempler, sådan som jeg ser det, og som også har været nævnt i debatten i dag, hvor man bestemt kan sætte spørgsmålstegn ved det betimelige i udgang. Jeg tror, det var hr. Peter Skaarup, der var inde på Jønke og hans former for udgang.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Også for dette beslutningsforslag kan jeg sige tak for ris og ros på forslagsstillernes vegne. Vi er jo tre partier, der har fremsat dette forslag, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Centrum-Demokraterne, og begge ordførere dér har også nøje gjort rede for baggrunden for forslaget og den aktuelle situation, fængslerne befinder sig i i dag. Og det er jo også netop derfor, vi igen har valgt at fremsætte forslaget.

Fru Anne Baastrup var sådan, synes jeg, meget firkantet i sin ordførelse: Det drejede sig bare om gøre det mere surt for de indsatte og holde fast i fortiden, og det var bare tilbage-skuende. Nej, vil jeg sige til fru Anne Baastrup, vi har jo lært af erfaringerne, og vi må jo sige, at de to besøg, Retsudvalget har aflagt inden for det sidste år i Vridsløselille Statsfængsel og Horsens Statsfængsel, har så sandelig bestyrket os i, at dette forslag er nødvendigt.

Jeg er slet ikke enig i fru Line Barfods argumentation om, at man ikke kan bygge flere fængsler. Nu vil jeg sige, at vi jo ikke har bedt om nye pladser, vi har bedt om nye fængsler i stedet for de gamle. Men jeg er meget uenig i den argumentation, at hvis der kommer flere pladser, så kommer der også flere indsatte. Jeg tror faktisk ikke, der er mange flere pladser i dag, end da jeg studerede for mange år siden. Jeg ved ikke, om justitsministeren måske har noget dokumentation med, men jeg mener, at den argumentation ikke holder, og at det er vildt overdrevet, at vi får flere og flere fængselspladser i Danmark. Det passer ikke.

Jeg er selvfølgelig glad for, at fru Line Barfod vil støtte tanken om weekendfængsler. Så var fru Line Barfod inde på retssikkerheden også set i forhold til det forslag, vi netop har diskuteret for en time siden, og så sagde fru Line Barfod, og det er vi meget enige i, at det skal

måles på, hvordan vi behandler de svageste i samfundet.

Ja, men vi har jo den opfattelse, at vi skal kunne beskytte de svageste indsatte, når nu statsmagten har sat dem ind. Det er jo det, der er problemet i dag, at de negative, stærke fanger terroriserer fængslerne, de ansatte og de indsatte, der gerne vil have lov til at opføre sig ordentligt.

Det er bl.a. baggrunden for, at vi ønsker mere sikre fængsler. Vi har overhovedet ikke talt om forhold, der skal måle sig med eller ligne forholdene i USA. Dér mener jeg ikke vi kan hente så forfærdelig meget.

Justitsministeren fremhævede en række initiativer, som allerede er taget. Dér vil jeg godt sige, at det anerkender vi, ikke mindst de initiativer, der nævnes på narkoområdet. Vi er jo fuldkommen enige i det forsøg, der er i Vridsløselille Statsfængsel, og i hele ideen om kontraktafdelinger, og vi har på vores fælles tur også hørt, at det tilsyneladende fungerer godt, og at man er meget konsekvente i kontraktafdelingerne, og det er meget afgørende for os. Hvis man render fra løftet, så må hammeren altså også falde. Og det er jo det, vi i hele fængselspolitikken ønsker: mere konsekvens.

Vi har jo ikke noget imod andre sanktionsformer. Det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne, at vi helt er tilhængere af, at der er alle mulige former for sanktioner. Men når man først har fået en ubetinget fængselsstraf, så er det altså, fordi man enten har begået noget kriminelt masser af gange eller har begået en meget alvorlig lovovertrædelse. Og så er det ikke meningen, at administrative regler bare skal udhule og udhule den idømte fængselsstraf.

Jeg vil gerne sige tak til dem, der har talt næsten entydigt positivt om forslaget. Jeg er selvfølgelig enig med hr. Sjursen i, at det med de seks uger jo ikke er afgørende. Det er nu ikke nogen lapsus. Forslaget blev indleveret, lige så snart folketingsåret startede, og som sagt har vi talt om det i flere år, men det skal selvfølgelig ikke komme an på det.

Jeg var meget glad for det, hr. Jann Sjursen sagde, om at det her jo ikke bare er et lov og orden-forslag. Nej, for det er jo sådan, som jeg tror justitsministeren sagde i sin indledende tale, at der jo er sket en polarisering af de indsatte. Jeg tror, det var justitsministeren, der sagde det. Ja, justitsministeren nikker. Det er jo det, der er sket, og derfor er der altså nogle, vi godt vil forbedre forholdene for. Men der er altså

også nogle, hvor vi desværre må sige: Det er nødvendigt at være mere konsekvente, og det har en embedsmandsgruppe, der ved, hvad det drejer sig om, jo også indstillet for længst.

Det er jo uacceptabelt, som flere ordførere, der støtter forslaget, har sagt, det er jo fuldkommen uacceptabelt, at tillidsmanden for fængselsbetjentene i Vridsløselille Statsfængsel kan stå frem og sige, at de ikke føler, at de styrer fængslerne mere, men at det er de indsatte – jeg bemærker godt nok, at fængselsinspektøren benægter det, men jeg fæster nu lid til, at det i hvert fald er det indtryk, de ansatte har. Det er selvfølgelig fuldstændig uacceptabelt, at fængselsbetjentene har en arbejdsplads, hvor de føler, at det er de straffede personer, der har taget styringen.

Til hr. Tom Behnke og hr. Peter Skaarup: Ja, det er jo rigtigt, at Fremskridtspartiet ikke er medforslagsstiller. Det er da muligt, at jeg har forsømt noget, at vi skulle have diskuteret det igennem, men det havde jo så heller ikke været forbudt at henvende sig, vil jeg sige til hr. Tom Behnke.

Hr. Peter Skaarup var også inde på vores ture og henviste specielt til, hvad chefen i Horsens har sagt. Det blev vist her på tv igen, altså trusler og hærværk og vold mod ansatte i fængslerne. Det er ganske enkelt uacceptabelt.

Derfor mener vi også, det er meget vigtigt, at vi nu får ophævet den regel om aktindsigt. Det kan ikke være rigtigt, at indsatte af frygt for pressalier fra andre ikke tør sige sandheden om, hvem det er, der terroriserer fængslerne, for vi har jo alle sammen et indtryk af, at det er en meget lille gruppe, og det må der altså nu gøres noget ved.

Sluttelig vil jeg sige, at forslaget jo har flere momenter, nogle har kaldt det lov og orden. Ja, noget af det er. Vi ønsker mere konsekvens over for de indsatte, som altså åbenbart ikke kan tale, at reglerne i forhold til for nogle år siden er blevet liberaliseret. Der må mere konsekvens til over for dem.

Men forslaget om weekendfængsler viser altså også, at vi er åbne over for alternative strafformer, for vi er jo heller ikke optaget af, at der sker et mægtigt afbræk i folks hverdag, hvis de i forvejen er under uddannelse. Det drejer sig jo om, som flere har sagt, en resocialisering dér, hvor vi tror det er muligt, for det drejer sig dybest set om, at vi vil undgå, at de forbryder sig igen. Derom er vi jo enige.

Så har forslaget jo også en økonomisk side, selv om det måske er gemt lidt af vejen i bemærkningerne. Vi har jo nu i flere år på vores forslag til finanslov sat penge af til fængselsvæsenet. Og jeg vil godt sige, at vi godt ved, at en langsigtet planlægning af en fornyelse af fængselsmassen er meget dyr, og jeg forstår såmænd godt, hvis regeringen ikke tør sige, hvor dyrt det er. For jeg ved godt, det er meget dyrt.

Det er en meget gammel fængselsmasse. Men vi mener, det er meget afgørende, at vi nu i finanslovforhandlingerne får påbegyndt en planlægning af, hvad det er for en fængselsmasse, vi skal have. Og om det så er de nye fængsler, de stærke skal bo i, eller det skal være omvendt: Hvis nogen kan påvise, at det er mere økonomisk effektivt at udbygge de gamle fængsler til stærke fanger, som fru Anne Bastrup har været inde på, hvis vi kan blive overbevist om det, så tror jeg heller ikke, nogen af medforslagsstillerne har nogen indvendinger mod det. Lad os diskutere det. Men det, der er afgørende, er altså, at der bliver en indsats, så det er muligt at overvåge og separere de stærke indsatte og også at give mulighed for, at de ansatte får bedre forhold.

Ingen kan jo være tjent med, at fængselsbetjentene i denne tid flygter fra fængslerne, fordi de har sådan en dårlig arbejdsplads.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne starte med at pointere, at jeg netop roste de danske politikere for, at man har formået igennem mange år ikke at udvide antallet af fængselspladser og dermed heller ikke antallet af fanger, selv om man i mange andre lande i verden har set, at antallet af fanger er steget eksplosivt. Og det glæder mig meget at høre, at Venstre ikke ønsker flere fængselspladser.

Så vil jeg bare gerne pointere omkring retssikkerhed, at der jo er et forslag til lov om fuldbyrdelseslov undervejs, og jeg håber da, at Venstre vil støtte den retssikkerhed, der ligger i, at der kommer lovregler, i stedet for at det skal være administrative bestemmelser, hvor det jo er op til forvaltningsmyndighedens skøn, hvordan de administrative regler skal forvaltes.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Jeg vil godt endnu en gang bede fru Birthe Rønn Hornbech fortælle os her fra talerstolen, hvem der er de svage fanger.

De svage fanger er de unge, det er sædelighedsforbrydere, og det er narkomaner. Det er folk, der har bistået politiet og anklagemyndigheden med at afklare sager osv.

Hvad er det, fru Birthe Rønn Hornbech rent faktisk vil? Det ultimative krav i det her forslag er sikrede fængsler. Hvorfor ikke i stedet for bruge pengene i den fri kriminalforsorg, så vi kan få tyndet ud? Så vi kan få folk, der rent faktisk har nogle problemer med at være svage fanger, behandlet på en eller anden måde, således at man direkte visiterer dem ud til andre?

Hvorfor skal vi bruge penge på de stærke, negative fanger? Jeg forstår det ikke. Jeg synes, det er stødende.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg mener, at det er stødende, at forholdene er sådan, at tillidsmanden for de ansatte i Statsfængslet i Vridsløselille siger, at de har mistet styringen. Jeg synes, det er stødende, at de ansatte i Horsens statsfængsel får brændt deres biler af, lever i evig angst på grund af trusler. Det synes jeg er stødende.

Derfor gør vi os til talsmænd for, at for denne gruppe må der altså ske noget. De må overvåges i meget højere grad, så man kan følge med i, hvad de foretager sig. Deres magt skal væk. Det er andre, der skal styre fængslet, nemlig kriminalforsorgen. Og det koster altså penge.

Vi synes, det er stødende, at indsatte, der gerne vil opføre sig ordentligt, er angst for negative fanger – jeg kalder det stærke fanger – og at andre af angst for dem går i frivillig isolation, eller det er i virkeligheden jo ikke frivilligt, fordi de simpelt hen ikke tør vise sig uden for celledøren af angst for at blive udsat for repressalier.

Vi hørte det jo i fængslet. Det blev jo indrømmet, at der gælder særlige spilleregler.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jamen så er det, jeg ikke forstår, hvorfor vi så ikke kan tynde fængslerne ud, således at det bliver de stærke, negative fanger, der kommer til at sidde i det gamle skidt? Således at vi rent faktisk får mulighed for, at de svage fanger kan afsone deres staf og komme ud kriminalitetsfri. Hvorfor vil fru Birthe Rønn Hornbech bruge hundredvis af millioner kroner på den her gruppe? Jeg fatter det ikke. Det synes jeg er stødende.

Hvis det er sådan, at vi får tyndet ud på en sådan måde, at det kun er de stærke, negative fanger, der er tilbage, så forhindrer vi også den frygt og den kriminalitet over for de svage. Men jeg fatter ikke, hvad det er for en prioritering, som Venstre står for.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen hvis fru Anne Baastrup ved noget, som vi ikke ved, og som ikke fremgår af den embedsmandsredegørelse, der kom for nogle år siden, så vil vi da se på det.

Det, vi har forstået, også ud fra den redegørelse, var, at de stærke fanger, der har behov for særlig konsekvent overvågning, udgør et mindretal. Hvis fru Anne Baastrup er af den opfattelse, at der er så mange stærke fanger, at de kan befolke de tre store gamle fængsler, og fru Anne Baastrup derfor er med på, at der skal ske en særlig overvågning af alle dem, der efter hendes mening kan befolke de tre store fængsler, så: O.k., så må vi da diskutere det. Vi troede bare, det var sådan, at det var en mindre gruppe, der skulle isoleres, og som ikke kunne fylde de tre store fængsler. Men o.k., hvis fru Anne Baastrup ved det, så må vi selvfølgelig ændre politik. Det er da klart.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg synes på mange måder, at debatten i dag har været opløftende i den forstand, at jeg ser for mig store muligheder for, at vi i de nærmeste uger kan få nogle meget intense forhandlinger om kriminalforsorgen.

Hvis det også i de nærmeste dage viser sig, at Det Konservative Folkeparti og Venstre ved forhandlingsbordet hos finansministeren vil lægge afgørende vægt på, at der i de forhandlinger, der skal være om finansloven for 1999, indgås en aftale, der også omfatter kriminalforsorgen, der rækker over en flerårig periode, så lover det godt.

Jeg vil gøre mit til også at sikre, at vi fra regeringens side så er i stand til at kunne gå i forhandlinger, og for min skyld også gerne med de partier, der ikke i dag så klart har tilkendegivet, at de ønsker, at der skal være en finanslovaftale for 1999, hvor de også indgår. Men skulle det vise sig, at SF og Enhedslisten også her har en interesse, så tror jeg også, at det er muligt at forene kræfterne og finde et grundlag for en flerårsaftale, der rækker parlamentarisk bredere.

Der er nogle grundlæggende ting, vi er enige om: at det ikke er et mål i sig selv at sætte flere mennesker bag tremmer; det er ikke et mål i sig selv at udvide fængselsmassen. Det har både fru Birthe Rønn Hornbech og også repræsentanter fra Enhedslisten sagt her ved forhandlingen i dag.

Det er jeg enig i. Og det er jo noget, som har været et fælles mål, uanset hvilken regering der har haft ansvaret i det her land: at vi ikke bare ville øge belægget, fængselsmassen i Danmark. Vi har nogenlunde konstant i de sidste 25 år ligget på 3.700 fængselspladser med et belæg på 3.500 pladser. Det er der altså enighed om her i Folketinget også skal fortsætte i fremtiden.

Så er der nogen, der har diskuteret frem og tilbage: Skal vi have flugtsikre fængsler, eller skal vi ikke have flugtsikre fængsler? Jeg tror ikke, at det i sig selv er et selvstændigt mål at have fængsler, som man kan flygte fra. Altså sådan umiddelbart efter, at man er sat ind, er det ikke et selvstændigt mål, at man straks efter kan flygte.

Man kan sige, at det, der ligger i straffuldbyrdelsen, er på én og samme tid, at man skal kunne tilbageholde folk, og at man har folk spærret inde. Det er et mål.

Men under indespærring må der være en behandling af de grundlæggende problemer, som en række af fangerne har. Og baggrunden for, at de vender tilbage – som fru Dorte Bennedsen også har sagt – at vi har det meget høje tilbagefald til fornyet kriminalitet, det, der med det fine ord hedder recidiv, er, at et stort antal af dem har store, alvorlige, behandlingskrævende problemer, specielt med narkotika, men det kan også, som fru Dorte Bennedsen var inde på, være de sexkriminelle. Hvis man ikke her får sat en behandling i gang, så er der en stor sandsynlighed for, at de vender tilbage til fornyet kriminalitet, og dermed får vi også nye ofre. Det er jo også et mål for os at begrænse antallet af ofre for kriminalitet, så vidt det overhovedet er muligt, og her er behandling vejen frem.

Det, der er regeringens prioritering, er på én og samme tid at sørge for, at vi tager de samfundsmæssige beslutninger, som er nødvendige, men som kan være store, når det drejer sig om at skifte noget gammelt byggeri ud og erstatte det med noget nyt, men også ser på det indholdsmæssige, nemlig det behandlingsmæssige, og det, der skal være det resocialiserende element i fængslerne.

Når det drejer sig om beslutning om nye fængsler, så er jeg enig med mange ordførere. Det må være muligt at kunne træffe også mere langsigtede beslutninger, der rækker flere år frem, for det er rigtigt, som flere ordførere har påpeget, også ordføreren for forslagsstillerne, at det tager tid, fra en beslutning er truffet, til der står nye fængsler.

Hvad skal det så være for en type fængsler? Jeg vil godt give mit bud på det.

Sådan som jeg ser på det med det ansvar, jeg nu har haft i de seneste 2 år som øverste ansvarlige for kriminalforsorgen, så er vores behov at få nogle mere fleksible fængsler end dem, vi har.

Et stort problem ved de gamle store anstalter, Horsens, Nyborg, Vridsløse, de københavnske fængsler osv., er, at vi ikke har den fleksibilitet i den bygningsmasse, der gør, at vi kan lave en opdeling, så her er der behandlingsafsnit, her er der afsnit for stærke, negative fanger, her er der andre typer afsnit, som vi har brug for. Det kan være på den måde, som vi i øjeblikket har det i Møgelkjær, hvor vi har lavet et åbent fængsel om til at være både et åbent fængsel og også et fængsel, hvor vi har en halvåben afdeling.

Med baggrund også i de analyser, som om kort tid vil blive offentliggjort, og som forhåbentlig vil indgå med meget stor styrke i de forhandlinger, vi skal have, ser jeg for mig, at der er behov for en større grad af fleksibilitet.

Så er der det med effektiviteten i afsoningen. Der er flere ordførere, der har påpeget en hårdere linje i forhold til konsekvenser af misbrug af de muligheder, der ligger i kriminalforsorgen for udgang, prøveløsladelse osv.

Jeg tror, at når det kommer til stykket, så kan vi finde hinanden her, men det kan være lidt sværere, for her er det ofte, at det bliver det meget principielle, det ideologiske, som præger vores debat.

Men helt åbenlyst er det jo, at hvis vi ikke har mulighederne undervejs i afsoningen for at selvdisciplinere de indsatte med mulighed for at tage aktivt del i arbejde, i uddannelse, man går i behandling osv. under afsoningen, så er der en mulighed for, at man undervejs kan få udgangstilladelse, og at man også kan prøveløslades. Det er et vigtigt element i selvdisciplineringsaktiviteten i fængslerne.

Det er også vigtigt at holde fast i de netværk, som de indsatte har, med familie ikke mindst. Og det er vigtigt, når man så skal udsluse folk igen, at man ikke har revet de netværk fuld-

stændig væk, for så er der en større sandsynlighed for fornyet recidivitet.

Så når vi kommer ind til kernen af målene, det, som kriminalforsorgen arbejder med, så tror jeg, at vi kan finde hinanden. Men det er ikke ensbetydende med, når der bliver misbrug, at man så ikke skal reagere konsekvent. Jeg har jo selv reageret over for det forhold, at en fange under udgang misbrugte det og tog til Finland og jo lavede det helt uforståelige, men også utilgivelige, at slå to politifolk ihjel. Her har vi strammet op i forhold til, at hvor politimesteren ikke kan indstille en udgangstilladelse, får man en procedure, der gør, at man ikke bare behandler den på et lavt niveau i kriminalforsorgen, men at man vender tilbage til den fængselsinspektør, som har indstillet det, beder fængselsinspektøren om at vurdere, om fængselsinspektøren vil holde fast i den indstilling, på trods af at politimesteren ikke kan imødekomme indstillingen. Hvis fængselsinspektøren på trods af det fortsat vil holde fast i beslutningen, må denne så træffes på højeste niveau i direktoratet.

Jeg mener også med hensyn til de disciplinære straffe, der er forbundet med brud på det her, at man bliver nødt til at anerkende, at dem, det rammer, nemlig de indsatte, der er misbrugere, fratages de muligheder, der er under afsoning, og det opfattes som en meget, meget alvorlig straf. Det, at man ved at gå fra et åbent fængsel og til at komme til at afsone resten af sin tid i et lukket fængsel, er jo noget, der har en meget, meget indgribende karakter.

Alle, der har besøgt et åbent fængsel, ved, at det jo er ganske enkelt at forlade et åbent fængsel. Men grunden til, at størstedelen af de indsatte heldigvis bliver, er jo, at de ved, at der er disciplinære straffe forbundet med at forlade fængslet. De, der forlader de lukkede fængsler, er jo heldigvis et lille antal. Men det er et problem; det medgiver jeg.

Jeg kan oplyse, som jeg også har gjort i et skriftligt svar til Folketinget i går, at i indeværende år frem til den 30. september 1998 har vi haft seks undvigelses over muren, og det er fra de lukkede fængsler, og vi har fra de 39 arresthuse, vi har, i samme periode haft 34 undvigelses, altså 6 over muren for de lukkede og 34 fra arresthusene. Det er et for stort antal; og det er baggrunden. Det har direktoratet også selv reageret på, og man har sat et arbejde i gang, der skal udrede, om der er fysiske forhold, man kan

forbedre, sådan at man kan undgå de her undvigelses.

Så der er en større opmærksomhed også på det sikkerhedsmæssige i kriminalforsorgen i dag, på det fysiske i at forhindre folk i at kunne rømme fra fængslet.

Når det drejer sig om behandling, så har mange påpeget narkomanproblemet. Ud af det belæg, vi har på 3.500 indsatte, er 36 pct. af dem narkomaner, og når man ser på hele belægget, når man ser på de lukkede fængsler, så er antallet af narkomaner oppe på 50 pct. Og det er vores svøbe. Det er samfundets svøbe. Det er til gengæld også kriminalforsorgens svøbe.

Og her er vejen frem de mange initiativer, som jeg er glad for at ordførerne har anerkendt i dag at vi har taget. Vi har jo også gjort det langt hen ad vejen i fællesskab. Og det vil vi forhåbentlig også kunne gøre i forbindelse med en aftale for de kommende år.

Jeg kan sige, at i øjeblikket har vi det problem for Kongens Ø, at vi har venteliste for at kunne komme ind i behandlingsprogrammet på Kongens Ø, og det er baggrunden for, at jeg mener, at vi skal lave yderligere en afdeling, som Kongens Ø skal være involveret i i 1999.

Altså, for mit eget vedkommende er jeg fuld af fortrosthed efter de tilkendegivelser, der er kommet fra en række ordførere i dag.

Hvis vi nedtoner den ideologiske fane lidt, så tror jeg, at vi kan nå hinanden også i at lave praktiske løsninger for kriminalforsorgen i de kommende år.

Tom Behnke (FP):

Jeg vil gerne tage imod justitsministerens udstrakte hånd, at vi lægger ideologien på hylden og prøver at finde nogle praktiske løsninger. Og i det omfang vi gør det, så gør ministeren det formentlig også. Så derfor har jeg nogle forslag til ministeren.

Se, ministeren har jo et problem, men det har Folketinget sådan set også, med at kapaciteten i fængslerne måske ikke helt passer til det behov, der er, og at i hvert fald har bygningsmassen ikke den kvalitet, man kunne ønske sig. Og hvad gør vi så ved det? Skal der bygges nye fængsler? Skal man renovere de eksisterende? Eller skal vi gøre noget helt andet? Og her har jeg nogle forslag til ministeren.

Hvis vi nu punkt ét går ind og siger, at fremover kan det ikke lade sig gøre at afsone en bøde. Bødestraf kan ikke forvandles til afsoning. Så får vi nogle ledige pladser dér.

Punkt to: at vi i højere grad benytter os af alternative sanktionsformer, og her tænker jeg f.eks. på samfundstjeneste. Weekendfængsler har været nævnt, og der kunne måske laves en kombination, som også kunne give noget ledig kapacitet, men samfundstjeneste i sig selv vil give ledig kapacitet.

For det tredje at vi sikrer, at narkomaner ikke kun i Frederiksborg Amt og Fyns Amt kan komme i behandling i stedet for at komme i fængsel, hvis de har lavet berigelseskriminalitet som følge af deres narkotikamisbrug, men at vi udbreder det til hele landet. Se, det vil give en masse ledige pladser i kriminalforsorgen.

Hvis vi så tog det fjerde skridt og gennemførte Fremskridtspartiets forslag om elektronisk fængsling i eget hjem af de, om jeg så må sige, uskadelige kriminelle, dem, der har lavet berigelseskriminalitet. Der har også været tale om spritbilister og lignende, altså den karat kriminelle, om hvem vi kan sige, at det ikke er strengt nødvendigt at holde dem inde i et fængsel under 24 timers overvågning af personale, men som kan være elektronisk fængslet i eget hjem. Det vil give en masse ledig kapacitet i fængslerne.

Tilbage har vi så som punkt fem de personfarlige og rockerne, de stærke negative, og hvis vi ser på den samlede mængde af dem, der får idømt frihedsberøvende straf og skal sidde i fængsel, er det jo ikke, fordi det er så stor en gruppe igen. Så kunne det jo godt være, at vi lige pludselig har adskilligt flere fængselsbetjente pr. indsat, og så får vi løst problemet med fængselsbetjentenes behov for at være flere og kunne mandsopdække hinanden og sådan noget. I forhold til at skulle bygge nye fængsler vil man måske endda kunne nedlægge nogle og så bruge de sparede ressourcer til at renovere de eksisterende fængsler.

Det kræver selvfølgelig, at man lægger ideologien på hylden, som ministeren sagde, og at vi sætter os om bordet og siger: Nu skal vi have nogle konkrete forslag til, hvordan vi løser det her. Her var fem konkrete forslag til justitsministeren.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Et godt eksempel fra hr. Tom Behnke på, at vi godt kan finde praktiske løsninger.

Når det drejer sig om antallet af bødefsonere, er det et mål for regeringen, at vi får det fjernet eller helt bragt ned. I øjeblikket er der et be-

læg på årsplan på 70 pladser, så vidt jeg husker, som bødefsonere beslaglægger i kriminalforsorgen. Det er for meget, og det skal bringes ned. Derfor har vi pålagt politimestrene i samarbejde med kriminalforsorgen at sikre, at bødefsonerantallet bringes klækkeligt ned under det antal på 70 pladser i dag, og jeg ved også, at der arbejdes meget intensivt med at komme med klare løsninger på det problem, som altså politimestrene i høj grad står for at skulle udmønte ude i de 54 politikredse.

Om samfundstjeneste: Enig. Det indgår også i udgangspunktet for vores forhandlinger om finansloven for 1999, hvor vi forhåbentlig kan lave en samlet rammeaftale, hvor også samfundstjeneste kommer til at indgå i et videre omfang.

Når det drejer sig om behandling af narkomaner, var jeg ikke inde på det forhold, som hr. Tom Behnke her behandlede. Vi kører forsøgene i Frederiksborg Amt og i Fyns Amt, men vi gør mere end det. Hr. Tom Behnke ved godt, at man har mulighed for at anbringe folk til behandling uden for kriminalforsorgen efter straffelovens § 49, stk. 2. Det har været et mål for os at øge det antal, og jeg kan sige, at det er lykkedes. Fra i 1994 at have 60 udstationeret efter § 49, stk. 2, til narkobehandling uden for fængselsvæsenet er vi nået til, at vi i 1997 kom op på 157, der er udstationeret efter § 49, stk. 2.

Det er igen et godt eksempel på, at de løsninger, som vi også har fundet, bliver brugt af kriminalforsorgen. De gør faktisk det, vi beder dem om, og målet er jo for os i fællesskab, at der skal være større succes også i forhold til at begrænse antallet af folk, der falder tilbage i fornyet kriminalitet.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.34

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 12:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forsikringsaftaleloven.

Af Anne Baastrup (SF), Birthe Rønn Hornbech (V), Bendt Bendtsen (KF), Peter Skaarup (DF), Frank Aaen (EL), Tom Behnke (FP) og Jann Sjursen (KRF).
(Fremsat 20/10 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Dette beslutningsforslag går ud på, at der skal nedsættes et udvalg om revision af forsikringsaftaleloven. Efter forslagsstillernes opfattelse skal udvalget have to opgaver: en meget snæver og afgrænset og en meget generel.

Jeg vil først sige noget om den snævre opgave, som forslagsstillerne jo bruger mest spalteplass på. Den snævre opgave skal være at finde en lovgivningsmæssig løsning på det problem, som den såkaldte sklerosesag har sat fokus på. Dette problem er i bemærkningerne til beslutningsforslaget formuleret sådan, at det ifølge den pågældende dom er forsikringstageren, der bærer risikoen for, at en læge i forbindelse med forsikringstegningen afgiver en fejlagtig erklæring om, at forsikringstageren ikke har en bestemt sygdom, f.eks. sklerose.

Denne beskrivelse rammer efter min opfattelse ikke helt det rette, for hvis lægeerklæringen havde været korrekt, ville forsikringstageren jo slet ikke have kunnet tegne en forsikring mod sklerose. I så fald ville selskabet have taget forbehold. Derfor kan man nok snarere formulere problemet sådan, at det ikke kom forsikringstageren til gode, at hun på grund af lægens erklæring havde været i god tro om sin sygdom.

Det principielle spørgsmål, som denne sag rejser, er reelt følgende: Bør man i visse tilfælde,

hvor både forsikringstageren og forsikrings-selskabet har været i god tro, beskytte forsikringstagerens forventninger om at være rask? Det kan meget tale for, skønt man selvfølgelig også må være opmærksom på, at konsekvenserne af at beskytte forsikringstagerens forventninger vil være, at forsikringstageren bliver væsentligt bedre stillet, nemlig ved at få fuld dækning under forsikringen, end andre, der har den samme sygdom, men hvor sygdommen fra starten har været korrekt beskrevet af lægen, og forsikringstageren derfor ikke har en tilsvarende forventning.

Forsikrings-selskabernes brancheorganisation, Rådet for Dansk Forsikring og Pension, har allerede besvaret det nævnte principielle spørgsmål bekræftende gennem den henstilling til selskaberne, som er omtalt i bemærkningerne til beslutningsforslaget. Henstillingen har til formål at undgå, at forsikringstagere, som har optrådt loyalt og har givet fyldestgørende oplysninger i forbindelse med forsikringstegning, havner i samme situation som den sklerose-ramte kvinde i den konkrete sag. Rådet har oplyst, at de enkelte selskaber vil kunne mødes med sanktioner for overtrædelse af god forsikringspraksis, hvis de ikke følger henstillingen.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at forsikringsbranchens initiativ bør følges op med overvejelser om, hvorvidt der er behov for at supplere med lovgivning efter denne aftale, som brancheorganisationen her har indgået og har taget initiativ til. Jeg er også enig i, at der ikke bør lovgives lige her og nu, og jeg har over for Folketingets Retsudvalg peget på den mulighed at lade arbejdsgruppen om revision af erstatningsansvarsloven se på spørgsmålet.

Denne arbejdsgruppe er netop ved at blive nedsat. Jeg er, som jeg allerede har sagt i mit svar af 1. oktober 1998 på et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg, indstillet på at bede arbejdsgruppen om at vurdere dette spørgsmål forlods og afgive en særskilt udtalelse herom, også inden arbejdsgruppen er færdig med de generelle overvejelser om erstatningsansvarslovens bestemmelser og en eventuel revision heraf.

Med hensyn til den brede opgave, en generel revision af forsikringsaftaleloven, vil jeg sige følgende:

Jeg er helt enig i, at generelle ændringer af den grundlæggende formueretlige lovgivning, som forsikringsaftaleloven jo er en del af, ikke bør ske uden et grundigt forarbejde. Forsik-